

Informačný list predmetu

Vysoká škola: Univerzita Komenského v Bratislave	
Fakulta: Prírodovedecká fakulta	
Kód predmetu: Prif.KEGD/N-bZXX-95/15	Názov predmetu: Geografia sídiel
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: prednášky Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 2 hodiny prednášky / 1 hodina cvičenia Týždenný: 3 Za obdobie štúdia: 39 Metóda štúdia: prezenčná/dištančná	
Počet kreditov: 4	
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 3.	
Stupeň štúdia: I.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Záverečné hodnotenie je max. 100 bodov. Celkové hodnotenie predmetu: 10% účasť a aktivita na prednáškach, 20% cvičenia, 70% záverečný test V rámci cvičení sa spracúvajú projekty za max. 20 bodov. Hodnotenie sa pohybuje v škále: A: 91-100% B: 81-90% C: 71-80% D: 61-70% E: 51-60%.	
Výsledky vzdelávania: Zvládnutie základných poznatkov ale aj zručností zo sídelnej problematiky, ktorá je predpokladom úspešného absolvovania ďalších analytických ale aj komplexných predmetov humánnej a regionálnej geografie a využitia poznatkov v praxi.	
Stručná osnova predmetu: Študijná literatúra a zdroje informácií o sídlach - študijná literatúra (učebnice, učebné texty, atď.). Štatistické materiály. Encyklopedické diela, monografie miest a obcí. Atlasy a kartografické diela. Súvisiace právne dokumenty. Súpisy a sčítania obyvateľstva. Foto-, video- a multimediálna dokumentácia sídiel. Geografia sídiel ako vedná disciplína - Vývoj geografie sídiel. Hlavné sídelné školy. Hlavné smery geografie sídiel. Predmet geografie sídiel a jej pozícia v systéme vied. Geografia sídiel a príbuzné geografické a negeografické disciplíny. Základné termíny, základné jednotky územnej a sídelnej štruktúry, klasifikácie obcí a miest - základná terminológia. Jednotky osídlenia a ich definície (sídlo, obec, ..., megalopolis). Základné jednotky územnej a sídelnej štruktúry a ich vývoj v SR. Klasifikácie obcí a miest vo svete a v SR. Sídelný vývoj - História osídľovania sveta, prvé civilizácie, prvé mestá sveta. Etapy sídelného vývoja sveta. Etapy sídelného vývoja Európy. Etapy osídľovania Slovenska. Vývoj sídelnej siete, kategórií sídiel a miest Slovenska. Územné zmeny v sídelnej štruktúre - Literatúra a zdroje informácií o územných zmenách obcí. Územno-správne zmeny obcí SR v rokoch 1950 – 1989. Územné zmeny obcí SR od roku 1990. Geografická poloha sídiel - Matematicko-geografická poloha. Fyzicko-geografická poloha, hlavné prvky (reliéf a voda) a typy. Humánno-geografická poloha, hlavné prvky a typy. Sídelno-geografická poloha. Mierka geografickej polohy sídla (makropoloha, mezopoloha, mikropoloha). Veľkostná štruktúra a dynamika rastu sídiel - Veľkostná štruktúra sídiel. Metódy skúmania. Dynamika rastu sídiel. Hlavné indexy dynamiky rastu sídiel. Vývoj veľkostnej štruktúry a dynamiky rastu obcí SR a vybraných regiónov SR. Vývoj veľkostnej štruktúry a dynamika rastu miest SR a Európy.	

Morfológia, materiálna zložka a funkcie sídiel - Morfológia sídiel, typy obcí. Materiálna zložka sídiel. Vývoj domového a bytového fondu. Funkcie sídiel, miest. Vývojové etapy, charakteristiky funkcií miest, funkčné typológie.

Priestorová štruktúra miest - Územie a rozloha miest. Priestorové jednotky miest. Pôdorys mesta, základné prvky (námestie, uličná sieť, centrum mesta, atď.). Funkčné členenie mesta. Mapa využitia zeme. Teórie členenia mesta. Horizontálny a vertikálny rast miest.

Hierarchická štruktúra sídiel - Hierarchia centier osídlenia podľa počtu obyvateľov a poradia centier. Modely hierarchickej štruktúry sídiel: pravidlo poradia veľkosti miest (Zipf), teória centrálnych miest (Christaller). Indexy centrality sídiel (W_c , KfV). Hierarchizácie centier osídlenia SR. Hierarchizácie miest Európy.

Medzisídelné väzby a spádovosť centier osídlenia - Medzisídelné väzby, ich databázy, členenie, kartografická interpretácia. Hlavné väzby (dochádzka za prácou, atď.), vedľajšie väzby (dopravné väzby, atď.). Spádovosť centier osídlenia, spádové regióny.

Sídelné procesy a vývoj urbanizácie sveta a SR - Sídelné procesy. Proces urbanizácie: základná terminológia, vývoj chápania, aspekty. Úrovně a ukazovatele urbanizácie. Etapy vývoja urbanizácie: urbanizácia, suburbanizácia, kontraurbanizácia, reurbanizácia. Vývojové etapy stupňa a dynamiky rastu urbanizácie sveta a SR. Vývoj najväčších mestských aglomerácií sveta. Cvičenia - cvičenia sú zamerané na precvičovanie metód analyzujúcich sídelné prvky, javy a procesy: geografická poloha (priestorová lokalizácia slovenských a európskych miest), priestorová štruktúra miest (centrá, námestia, uličné systémy, dominanty, atď.), hierarchizácia a spádovosť miest, vývojové tendencie sídelných procesov (urbanizácia, suburbanizácia, atď.).

Odporúčaná literatúra:

HRŮZA, J. 2014. Svět měst. Praha: Academia.

PACIONE, M. 2009. Urban Geography. A Global Perspective. Third ed. London and New York: Routledge.

SLAVÍK, V. 2018. Geografia sídiel. Učebné texty. Bratislava: Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

Slovenský, v kombinácii s anglickým (študijná literatúra a podklady v anglickom jazyku)

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: doc. RNDr. Vladimír Slavík, CSc., RNDr. Michal Klobučník, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 8. februára 2022

Schválil: prof. RNDr. Ján Buček, CSc.